

# "הסדנא לקיימות", טבעון

## רציונאל וקווי מתאר

### רקע

אנו נמצאים בעיצומו של משבר סביבתי: הידלדלות משאבים, משבר האקלים, שיא תפוקת הנפט - כל אלו מאותתים לנו כי על האנושות לשנות את דרכיה. אין ספק ששינויים מערכתיים כגון חקיקה והשקעות כלכליות ביוזמות מקיימות יותר, חשובים עד מאוד להתמודדות עם המשבר, אולם השינוי התודעתי יכול להתרחש רק מלמטה-למעלה.

העצמה אישית וקהילתית והקניית כלים לביקורת עצמית יניבו שינויים התנהגותיים בקרב הציבור, כפרטים וכקהילות, ויתמכו בשינויים המערכתיים. ללא שינוי התנהגותי שיונע על ידי העלאת המודעות למשבר ולמקורותיו, ללא עידוד החשיבה הביקורתית שנדרשת לכך, השינויים המערכתיים עלולים לפול על אוזניים ערלות וכועסות. עלינו לזרוע זרעים לקידומו של שינוי איטי, קטן ויציב, לקראת תרבות בת-קיימא שיהיה בכוחה להתמודד עם המשבר המחרף.

התרבות השלטת יודעת בעיקר לדרוש פתרונות מהמערכת, כשזו בדרך כלל עומדת חסרת אונים אל מול המשבר הסביבתי. עלינו לפתח תרבות חדשה חיובית, שמבקשת לעשות, לחתור לפתרונות, ודוגלת בראש ובראשונה בלקיחת אחריות אישית על מה שקורה סביבה.

עלינו לגלות מחדש את חוסנן של הקהילות, וללמוד כיצד לצמצם את טביעת הרגל האקולוגית שלנו, בכפר ובעיר כאחד. פתרונות קטנים אך משמעותיים לבעיות ספציפיות כמו צריכת אנרגיה, גידול מזון בסביבת הבית, שימוש חוזר במים וצמצום פסולת, קיימים ומוכרים עד לרמת המשפחה. יחד עם פתרונות טכנולוגיים אלה, יש לעודד דפוסי התנהגות קהילתיים, סימביוטיים יותר, שיעודדו את הכלכלה המקומית, ויגדילו את כושר העמידות של הקהילות.

### רציונל

בית המלאכה הקהילתי אקולוגי בטבעון יפעל ברוח הפרמקלצ'ר, יילמד ויפתח טכנולוגיות נאותות לשימוש בסביבה הביתית, ויחזק את השותפות בין התושבים אל מול הבעיות הסביבתיות הגלובליות והמקומיות מולן הם עומדים.

בית המלאכה הקהילתי אקולוגי בטבעון יהיה ראשון מתוך רשת בתי מלאכה קהילתיים אקולוגיים שיקומו בעקבותיו, וייצרו תרבות של עשייה עצמית וקהילתית, התמודדות עם בעיות ומציאת פתרונות, במקום התרבות השלטת הנוכחית בה שולטת בעיקר המחאה.

### השראה

מקורות ההשראה של בית המלאכה הקהילתי אקולוגי הם רבים, אך החשובים מביניהם הנם:

- ▲ [תנועת הגינות הקהילתיות](#) - תנועה שצמחה ממש מלמטה-למעלה והיום כבר נחשבת כחובה בכל עיר. בית המלאכה האקולוגי שואף להעתיק את דפוס ההתפשטות של הגינות הקהילתיות וחותר לכך שבעוד עשר שנים, ליד כל גינה קהילתית, יהיה בית מלאכה קהילתי שיתמוך בה, וייתמך על ידה, כפעילות משלימה.
- ▲ [הטכנודרים בהדר, חיפה](#) - הטכנודרים הנו מועדון טכנולוגי חלוצי, ופועל בכל כוחו לעניין את הציבור הרחב בטכנולוגיה פתוחה ונגישה לכל. מתוך אתר הטכנודרים: "טכנו-דרים הנו מועדון טכנולוגי. אנו עוסקים בהנגשה של כלים ומכונות שמסייעים להפוך רעיונות מטורפים למציאות בקלות שעד לא מזמן היה אפשר רק לחלום עליה. בניגוד לחברות טכנולוגיות, אנחנו לא שומרים שום דבר בסוד, אלא מעודדים שיתוף ידע והעתקה, באופן דומה לרעיון שמאחורי פרויקטים כגון ויקיפדיה.
- ▲ [אקולוגיה בקוד פתוח \(Open Source Ecology\)](#) - פרויקט גלובלי (בסיסו בארה"ב), רחב יריעה, שמטרתו לפתח תכניות פשוטות לבנייה עצמאית של 50 כלים חקלאיים ותעשייתיים, על מנת לאפשר ייצור מקומי וחופשי של כל מה שצריך כדי לקיים ציביליזציה מודרנית, וכל זה [בקוד פתוח](#).
- ▲ [Apropopedia](#) - אנציקלופדיה חופשית לקיימות, טכנולוגיה נאותה והפחתת עוני. הידע

נגיש וחופשי לכולם, עם הרבה תוכן אודות פרויקטים בסגנון עשה-זאת-בעצמך בתחום הקיימות.

- ▲ [Transition Network](#) - רשת להעצמת קהילות ללקיחת אחריות על פתרונות אישיים וקהילתיים לשינוי האקלים המתקרב. Transition Network מספקת את הקונטקסט הארגוני-אנושי שיש לפעול בתוכו על מנת להתמודד עם המשבר הסביבתי.
- ▲ [בידיים](#) - בידיים היא "מעבדה ווירטואלית" - קואופרטיב של חוקרי קיימות, כל אחד בתחומו, המפרסמים ומשתפים ידע אודות הפתרונות האישיים שלהם לבעיות יום-יומיות, ומאפשרים גישה חופשית למידע ולידע עבור כל הקהילה. למעבדה מבנה ארגוני-כלכלי ייחודי - הלחמה בין Open Source Ecology, Appropriopedia, ובלוג טכנולוגי.

### מטרות בית המלאכה הקהילתי אקולוגי

- ▲ לעורר מודעות למשבר הסביבתי.
- ▲ לעודד עשייה אישית וקהילתית ליצירת תרבות בת-קיימא מקומית, הנשענת על חשיבה ביקורתית ומודעות גלובלית ברוח הפרמקלצ'ר.
- ▲ לתמוך בשינוי דפוסי התנהגות אישיים וקהילתיים לכיוון תרבות בת-קיימא.
- ▲ לאפשר מרחב להתנסות במציאת פתרונות לקיימות יום-יומית ברמה האישית, המשפחתית והקהילתית.
- ▲ לחקור וללמד פתרונות אפשריים ליישום בתחום הטכנולוגיה הנאותה בכל בית אב.

### דרכי פעולה אפשריות

- ▲ חוגי עשה-זאת-בעצמך אקולוגיים לגילאים וחתכי אוכלוסייה שונים.
- ▲ עבודה חופשית בסדנא עם ליווי והדרכה.
- ▲ ימי עבודה משותפים לעזרה הדדית בין התושבים.
- ▲ סדנאות חד-פעמיות של אנשי מקצוע ומורים חיצוניים בנושאים ספציפיים - חיסכון באנרגיה, מחזור פסולת, שימוש חוזר במים וכו'.
- ▲ הפקת קורס פרמקלצ'ר סמי-עירוני בדגש על טכנולוגיה נאותה ועשה-זאת-בעצמך
- ▲ הפעלת קבוצת Transition Network, כחלק מהרשת העולמית, ויצירת מודל פעיל (קיים רק מודל אחד פעיל בישראל נכון להיום, והוא עדיין בחיתוליו).

### לו"ז שבועי לדוגמה

יום ש'	יום ו'	יום ה'	יום ד'	יום ג'	יום ב'	יום א'	
סדנאות מקצועיות אחת לחודש ע"י מורים חיצוניים או צוות בית המלאכה	חוג אקולוגיה מעשית לילדים ונוער (שני סבבים: ג'ו' + ז'ט')		שיעור בטכנולוגיה נאותה לילדי בית ספר	שיעור שימוש חוזר לילדי בית ספר			<b>בוקר</b>
		קבוצת עזרה הדדית	סדנא פתוחה	סדנא פתוחה	חוג נגרות מעץ ממוחזר למבוגרים	קורס פרמקלצ'ר סמי-עירוני בדגש על טכנולוגיה נאותה	<b>אחה"צ</b>
מועדון הסרט הטוב - אחת לשבועיים, סרט בתחום + דיון						מפגש קבוצת Transition Network	<b>ערב</b>

## **מודלים אפשריים למימון**

- ▲ הגשת בקשות לקרנות
- ▲ גביית השתתפות בסדנאות (מחיר גבוה יותר למשתתפים שאינם גרים בטבעון)
- ▲ תשלום דמי חבר חודשיים על ההשתתפות בפעילות
- ▲ תמיכה ממסדית (כמו בגינות הקהילתיות) - עירייה, מתנ"סים, החווה החקלאית, - ?

## **צרכים**

- ▲ סדנת עבודה - אולם, מקלט, או חדר מתאים
- ▲ חיבור לחשמל, מים וגז
- ▲ חיבור אינטרנט פעיל
- ▲ משכורת לשני שלישי משרה
- ▲ הצהרת כוונות לשלוש שנים

## **תפקיד רכז בית המלאכה הקהילתי אקולוגי**

- ▲ תפעול שוטף של בית המלאכה.
- ▲ אחריות על סדר וארגון פיזיים במקום.
- ▲ ניהול מתנדבים.
- ▲ ארגון הפעילות, הפקת הסדנאות, וברוב המקרים גם העברת חלק מהתוכן.